

Деловодни број:		УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ	
ПРИМЉЕНО:		12-12-2025	
Срг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	2825/3		

КАТЕДРА ЗА СРПСКУ КЊИЖЕВНОСТ СА ЈУЖНОСЛОВЕНСКИМ
КЊИЖЕВНОСТИМА

ПРЕДЛОГ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Иван Савић

Број досијеа:
2018/30045

Радни наслов теме докторске дисертације

Постмодерна српска проза у наставном контексту: дигитални ресурси за учење

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Српска књижевност, Методика наставе језика и књижевности, Дигитална хуманистика

Предлог ментора докторске дисертације

проф. др Бранко Вранеш

1) Катедра за ___српску књижевност са јужнословенским књижевностима___ је **САГЛАСНА** са **предложеном темом докторске дисертације и предлогом ментора** и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

2) Катедра за _____ је **САГЛАСНА** са **предложеном темом докторске дисертације уз промену предложеног ментора**, за шта је кандидат дао сагласност која се налази у **прилогу**, и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

3) Катедра је закључила да предложена тема **не припада ужој научној области** која се изучава на Катедри и Пријаву теме на разматрање упућује Катедри за _____, која у року од 30 дана треба Већу докторских академских студија Филолошког факултета, преко Архиве, да упути предлог састава Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Управник Катедре

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

МЕНТОР	
Име и презиме:	Бранко Вранеш
Звање:	ванредни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Српска књижевност
Ако предложени ментор није на листи ментора Филолошког факултета, испуњеност услова за ментора потврђује се приложеном табелом из акредитације (<i>m_tabela</i>). Квалификације за менторство предложене теме се потврђују радовима из области којој припада предложена тема дисертације (најмање 5 радова).	
1. Вранеш, Бранко. <i>Критичари у дијалогу: Р. Константиновић, Н. Петковић, А. Јерков о српској поезији 20. века</i>. Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2023. 247 стр. ISBN 978-86-81622-11-7	
2. Вранеш, Бранко. <i>Витезови модернизма: витешки идеал у српском и светском роману XX века</i>. Нови Сад: Академска књига, 2022. 532 стр. ISBN 978-86-6263-423-8	
3. Vraneš, Branko. „A Literary Philtrum or the Last Cultural Intimacy”. <i>European Review</i> 23/3 (2015): 379–385. DOI: 10.1017/S1062798715000034	
4. Вранеш, Бранко. „Жалац сећања: Андрић и јужнословенска филологија”. <i>Књижевност и језик</i> LXIII/3–4 (2016): 279–289. ISSN 0454-0689	
5. Вранеш, Бранко. „Седам типова читања књижевности у XXI веку”. <i>Анали Филолошког факултета</i> XXIX/1 (2017): 279–289. ISSN 0522-8468	
6. Вранеш, Бранко. „Хазарска полемика Милорада Павића и Мирослава Пантића”. У <i>Научни састанак слависта у Вукове дане 49/2. Лексикографско-енциклопедијска парадигма у српској прози. Савина српска архиепископија (1219–2019) – осам векова развоја српске духовности</i>. (Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2020): 251–267. ISBN 978-86-6153-643-4. ISSN 0351-9066	
7. Вранеш, Бранко. „Ка поетици Кишовог <i>Пешчаника</i>”. <i>Књижевност, култура, идентитет: међународни зборник радова у част проф. др Јована Делића</i>. Уредници Светлана Шеатовић, Александар Јерков, Предраг Петровић. (Београд: Институт за књижевност и уметност, 2020): 473–487. ISBN 978-86-7095-262-1	

8. Вранеш, Бранко. „Српска мисао о књижевности у доба хипертекста”. *Књижевна историја* 54/176 (2022): 361–381. ISSN 0350-6428

9. Вранеш, Бранко. „Прва прича Горана Петровића”. *Свеске Задужбине Иве Андрића* XLIII/41 (октобар 2024): 321–325. ISSN 0352-0862

10. Вранеш, Бранко М. „Ране приче Горана Петровића у краљевачкој периодици”. *Научни састанак слависта у Вукове дане 54/2. Књижевни часописи, манифести/манифестације и награде. Српска књижевност, наука и публицистика у преводу*. (Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2025): 275–286. <https://doi.org/10.18485/msc.2025.54.2.ch26>

Предложени ментор својим потписом потврђује да прихвата менторство предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања менторства:

8. 12. 2025.

Потпис предложеног ментора*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ И 1. ЧЛАН

Име и презиме:	Милан Вурдеља
Звање:	доцент
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским књижевностима
Ужа област научноистраживачког рада:	Српска књижевност; Методика наставе књижевности

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. „Тоталитет детињства у Дјетињству 1902–1903 Мирослава Крлеже и Башти, пепелу Данила Киша”, у: *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. 65, свеска 3, 2017, стр. 941–959. **M24**

2. „Корелација наставе књижевности и ликовног васпитања на примеру епохе реализма”, коауторство са Кристином Радомировић, у: *Књижевност и језик*, 3–4, LXIV, Београд, 2017, стр. 469–483. **M51**

3. „Изнуђени зазор од другог: осврт на имаголошке аспекте приповедака Лазе Лазаревића”, у: *Књижевност и језик*, LXVI/3-4, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2019, стр. 311–322. **M51**

4. „Осврт на интеркултурално оријентисану наставу: дела англофоних романтичара у уџбеницима за Српски језик и књижевност”, у: Бошко Сувајџић, Александар Јерков и др. (ур.), *Књижевност и културне интерференције између књижевности на српском и на енглеском језику / Literary and Cultural Interconnections between Serbian and Anglophone Literature*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2022, стр. 147–157. **M33**

5. „Поезија реалистичког „чула“: двојност јунаковог света у приповеци *Нема краја* Антонија Исаковића”, у: *Књижевна историја*, год. 55, бр. 180, 2023, стр. 185–197. **M24**

6. „Судар традиционалног и модерног као елемент наставног проучавања хумора у драмама Александра Поповића”, у: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 53/2, Београд, 2024, стр. 141–150. **M51**

7. „Претраживање дигитализованих књижевних часописа као стваралачка активност у наставној обради епоха модерне и авангарде”, у: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 54/2, Београд, 2025, стр. 337–346. **M51**

8. „О значају проучавања избора из европског и светског песништва XX века у гимназијама: осврт на сегменте реформисаног програма наставе и учења”, у: Рајна Драгићевић (ур.), *Савремено проучавање српског језика и књижевности и других словенских језика и књижевности као матерњих, инословенских и страних: зборник реферата са XIX Конгреса савеза славистичких друштава Србије 23–25. VIII 2023*, Vol. 19, 2024, 395–405. **M44**

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:

10. 12. 2025.

Потпис предложеног члана Комисије*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме:	Валентина Илић
Звање:	Доцент
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Српски језик: Методика наставе српског језика и књижевности

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. **Станковић Шошо и Илић 2020:** Наташа Станковић Шошо и Валентина Илић, „Настава методике српског језика и књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду”, у: *Положај словенских језика, књижевности и култура на универзитетима у свету*, Округли сто комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, Београд: Филолошки факултет, стр. 134–168.

DOI https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk_polozaj.2020 (M14) – 5 бодова

2. **Илић 2023:** Валентина Илић, „Програмски текстови као полазишта за лексичка вежбања у настави српског језика”, у: *Научно дело и наслеђе професора др Милије Николића: у част професору Милији Николићу – корифеју методике наставе српског језика и књижевности / зборник радова са Међународног научног скупа*, 30. мај 2023. (ур. Љ. Бајић, З. Мркаљ, Н. Шошо, В. Брборић), Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 197–217.

DOI: https://doi.org/10.18485/dsj_milija_nikolic.2023.ch15 (M44)

3. **Илић 2025:** Валентина Илић, „Развијање културолошких компетенција ученика на настави лексикологије српског језика (са освртом на прву српску Националну читанку)”, у: *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура IV* (ур. Љ. Бајић), Зборник реферата са међународне конференције Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура Међународног комитета слависта, одржане 21. XII 2024. године, Београд: Савез славистичких друштава Србије, стр. 155–179.

DOI: https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk_atmp.2025.4.ch10 (M31) – 3.5 бодова

4. **Илић 2025:** Валентина Илић, „Значај и статус хипонимије у настави словенских језика као матерњих”, у: *Српска славистика 2025.* (ур. Р. Драгићевић, Б. Сувајдић), Радови делегације Републике Србије на XVII међународном конгресу слависта, Париз, 25–30. VIII 2025. године, Београд: Савез славистичких друштава Србије, стр. 483–501.

DOI: https://doi.org/10.18485/mks_srpska_slavistika.2025.17.ch25 (M13) – 7 бодова

5. Илић 2019: Валентина Илић, „Најфреквентнија лексика Српских народних пословица у контексту језичко-стереотипне слике света”, у: *Стереотипът в славянските езици, литератури и култури, сборник с доклади от Четирнадесетите международни славистични четения* *София*, 26–28 април 2018 г., Том I, Езикознание (отг. ред. доц. д-р Цветанка Аврамова), *София*: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 94–104. (M14) – 5 бодова

6. Брборић и Илић 2025: Вељко Брборић и Валентина Илић, „Методички предмети и студентска пракса на србистичким катедрама”, у: *Универзитетски планови и програми србистике* (ур. В. Брборић), *Зборник радова са Пете интеркатедарске србистичке конференције, одржане у НОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу 21–23. јуна 2024. године*, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања, стр. 103–122. (M44)

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:

10. 12. 2025.

Потпис предложеног члана Комисије*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме:	Часлав Николић
Звање:	Редовни професор
Факултет или институција:	Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу, Катедра за српску књижевност
Ужа област научноистраживачког рада:	Српска књижевност

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. 2017. Никола Бубања, **Часлав Николић**, „Параславистичке студије: интерпункција, Дан и Црњански – љубав без генеративности”, *Српски језик: студије српске и словенске*, број XXII, Београд, 281–293. [ISSN 0354-9259 УДК 821.111.08 Дан Ц. 821.163.41.08 Црњански М. DOI 10.18485/sj.2017.22.1.17] **M24**

2. 2019. Часлав В. Николић, „Ахилова тетива у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског”, Крагујевац: *Наслеђе*, бр. 43, Крагујевац, 111–141. [UDK 821.163.41-31.09 Crnjanski M. / COBISS.SR-ID 115085068 / ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)] **M24**

3. 2021. Никола Бубања, **Часлав Николић**, Аутопоетичке белешке и фантазми песме: Колрицове уводне напомене о „Кублај Кану” и „Разјасница” Војислава Карановића, *Српски језик: студије српске и словенске*, број 26, Београд, 237–252. [ISSN 0354-9259 / УДК 821.111-14.09 Coleridge S. T. 821.163.41-14.09 Karanović V. / DOI 10.18485/sj.2021.26.1.13] **M24**

4. 2021. Часлав Николић, „Кад бих био историчар: вулкани и историја у роману *Код Хиперборејца* Милоша Црњанског”, Крагујевац: *Наслеђе*, бр. 50, Крагујевац, 371–388. [УДК 821.163.41-31.09 Crnjanski M. / DOI 10.46793/NasKg2150.371N / ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)] **M23**

5. 2021. **Часлав Николић**, Ана Живковић, „Слика Шумадије у српској књижевности на крају 19. и почетком 20. века”, Крагујевац: *Наслеђе*, бр. 49, Крагујевац, 219–237. [УДК 821.163.41.09’’18/19’’ / DOI 10.46793/NasKg2149.291N / ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)] **M23**

6. 2019. Часлав В. Николић, „Чија је беба 20. век? Патолошка перспектива у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског”, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова са XIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу* (26–27. X 2018), књ. 2, *Бебе*, 2019, 335–345. [UDK 811.163.41-4.09 Crnjanski M. / COBISS 525321365 / ISBN 978-86-80796-42-0] **M14**

7. 2024. Часлав В. Николић, „Микеланђелова старост у роману *Код Хиперборејаца* Милоша Црњанског“, у: *Српски језик, књижевност, уметност*: зборник радова са XVIII међународног научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу (27–28. октобар 2023), књ. 2, 1, *Старост*, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 161–178. [УДК 821.163.41-31.09 Crnjanski M.] **M14**

8. 2016. Часлав Николић, „Унутрашње путовање ка радикалној другости: Музика у филмовима Дејвида Линча и *Роман о Лондону* Милоша Црњанског“, *Наслеђе*, 33, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 223–235. (УДК 78:791 Lynch D. 821.163.41-31.09 Crnjanski M. / ISSN 1820-1768 = Наслеђе (Крагујевац)) **M51**

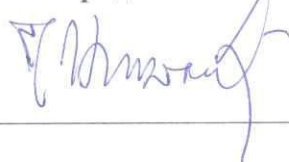
9. 2021. **Часлав Николић**, Никола Бубања, „Дугме: поетика симболичке минијатуре у *Дневнику о Чарнојевићу* Милоша Црњанског и *Хамлету* Вилијама Шекспира“, *Узданица: педагошко-књижевни часопис*, год. 18, бр. 1, 7–20. ISSN 1451-673X. DOI: [10.46793/Uzdanica18.1.007N](https://doi.org/10.46793/Uzdanica18.1.007N) **M51**

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:

10. 12. 2025.

Потпис предложеног члана Комисије*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

Образац 2.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА

теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:

Иван (Мирослав) Савић

Датум и место рођења (општина, град, држава):

25. 05. 1977. (Чачак, Чачак, Република Србија)

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:

Дипломирани професор српског језика и књижевности

Година дипломирања:

2008

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:

/

Тема магистарског или мастер рада:

/

Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:

/

Година одбране магистарског или мастер рада:

/

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:

Постмодерна српска проза у наставном контексту: дигитални ресурси за учење

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:

(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство; културолошке науке и комуникологија)

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:

(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Српска књижевност, Методика наставе језика и књижевности, Дигитална хуманистика

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:

(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса, обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

Српска књижевност, методика наставе српског језика и књижевности, херменеутика,
дигитална хуманистика

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:

(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и биобиблиографију и на српском језику и у преводу на језик тезе)

Српски језик

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:

Бранко Вранеш

Звање:

Ванредни професор

Факултет или институција:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Ужа област научноистраживачког рада:

Српска књижевност

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

1.	Вранеш, Бранко. <i>Критичари у дијалогу: Р. Константиновић, Н. Петковић, А. Јерков о српској поезији 20. века</i> . Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2023. 247 стр. ISBN 978-86-81622-11-7
2.	Вранеш, Бранко. <i>Витезови модернизма: витешки идеал у српском и светском роману XX века</i> . Нови Сад: Академска књига, 2022. 532 стр. ISBN 978-86-6263-423-8

3.	Vraneš, Branko. „A Literary Philtrum or the Last Cultural Intimacy”. <i>European Review</i> 23/3 (2015): 379–385. DOI: 10.1017/S1062798715000034
4.	Вранеш, Бранко. „Жалац сећања: Андрић и јужнословенска филологија”. <i>Књижевност и језик</i> LXIII/3–4 (2016): 279–289. ISSN 0454-0689
5.	Вранеш, Бранко. „Седам типова читања књижевности у XXI веку”. <i>Анали Филолошког факултета</i> XXIX/1 (2017): 279–289. ISSN 0522-8468
6.	Вранеш, Бранко. „Хазарска полемика Милорада Павића и Мирослава Пантића”. У <i>Научни састанак слависта у Вукове дане 49/2. Лексикографско-енциклопедијска парадигма у српској прози. Савина српска архиепископија (1219–2019) – осам векова развоја српске духовности</i> . (Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2020): 251–267. ISBN 978-86-6153-643-4. ISSN 0351-9066
7.	Вранеш, Бранко. „Ка поетици Кишовог Пешчаника”. <i>Књижевност, култура, идентитет: међународни зборник радова у част проф. др Јована Делића</i> . Уредници Светлана Шеатовић, Александар Јерков, Предраг Петровић. (Београд: Институт за књижевност и уметност, 2020): 473–487. ISBN 978-86-7095-262-1
8.	Вранеш, Бранко. „Српска мисао о књижевности у доба хипертекста”. <i>Књижевна историја</i> 54/176 (2022): 361–381. ISSN 0350-6428
9.	Вранеш, Бранко. „Прва прича Горана Петровића”. <i>Свеске Задужбине Иве Андрића</i> XLIII/41 (октобар 2024): 321–325. ISSN 0352-0862
10.	Вранеш, Бранко М. „Ране приче Горана Петровића у краљевачкој периодици”. <i>Научни састанак слависта у Вукове дане 54/2. Књижевни часописи, манифести/манифестације и награде. Српска књижевност, наука и публицистика у преводу</i> . (Београд: Филолошки факултет, Међународни славистички центар, 2025): 275–286. https://doi.org/10.18485/msc.2025.54.2.ch26

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је **број докторских дисертација** које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор ____4____.

Датум прихватања менторства:

Потпис предложеног ментора

____8. 12. 2025.____

НАПОМЕНА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **биобиблиографије** кандидата,
ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и биобиблиографијом у електронском облику као Word документ (**CD**),
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију **дипломе о завршеним основним студијама**,
6. оверену копију **дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама**,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним држављанством,
8. доказ о **уплати трошкова** пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложену тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:

Иван Савић

Број досијеа:

2018/30045

Датум подношења пријаве:

9. 12. 2025.

Потпис кандидата

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Иван Савић

Број досијеа:
2018/30045

Радни наслов теме докторске дисертације

Постмодерна српска проза у наставном контексту: дигитални ресурси за учење

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Српска књижевност, Методика наставе језика и књижевности, Дигитална хуманистика

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

Српска књижевност, методика наставе српског језика и књижевности, херменеутика,
дигитална хуманистика

Предмет научног истраживања

Предмет научног истраживања сачињава анализа особености и могућности за употребу дигиталних ресурса за учење и алата вештачке интелигенције у настави српске постмодерне прозе, заступљене у актуелним програмима наставе и учења у другом и трећем циклусу образовања и васпитања у Републици Србији, иако у ширем смислу подразумева питања о трансформацији хуманистичких истраживања у дигиталном добу.

Истраживање полази од становишта да дигитална хуманистика, схваћена као интердисциплинарно поље које спаја хуманистичке науке и дигиталне технологије, омогућава нове начине упознавања наставника и ученика са књижевним текстовима, посебно онима који се одликују структурном комплексношћу, интертекстуалном умреженошћу и ауторефлексивним наративним стратегијама. У том смислу, програмом дефинисан избор дела

постмодерне српске прозе представља репрезентативан истраживачки корпус и омогућава разумевање могућих употреба дигиталних ресурса и алата вештачке интелигенције у наставном контексту.

Корпус обухвата прозна дела Данила Киша, Борислава Пекића, Милорада Павића, Давида Албахарија и Горана Петровића, предвиђена програмима наставе и учења као обавезни или допунски део школске лектире у основној и средњој школи (гимназији). У питању су „Прича о печуркама” и „Еолска харфа” Д. Киша (обавезни програм за 7. разред), затим из програма за 8. разред – *Ноћ и магла* Д. Киша (обавезни програм), *Роман као држава* М. Павића (обавезни програм), *Хазарски речник* М. Павића (допунски избор лектире) и *Мамац* Д. Албахарија (обавезни програм), а из програма за 4. разред средње школе (гимназије) – *Енциклопедија мртвих* Д. Киша (обавезни програм), *Хазарски речник* М. Павића (обавезни програм), *Нови Јерусалим* Б. Пекића (обавезни програм), *Ситничарница „Код срећне руке”* (обавезни програм) и *Опсада цркве Светог Спаса* Г. Петровића (обавезни програм).

Предмет истраживања обухвата и критичку анализу доступних дигиталних ресурса за учење, који се сагледавају као помоћни алати за наставника, посредници при преношењу књижевноисторијског, теоријског и критичког знања. У складу са теоријама које наставника представљају као медијатора и потенцирају свесну активност ученика, биће анализирани доступни дигитални ресурси који могу помоћи наставницима у остваривању задатих стандарда ученичких постигнућа и исхода учења предмета Српски језик и књижевност. Истраживање ће обухватити и детаљнију анализу отворених ресурса Националног образовног портала, који одржава и уређује Завод за унапређивање образовања и васпитања, уз примену вештачке интелигенције (примери наставничких припрема за час, генерисаних водича и приручника, и др.).

Будући да савремена наставна пракса подразумева међупредметно повезивање приликом обраде наставних садржаја, у раду ћемо скренути пажњу и на то да се предложени обавезни књижевни, научнопопуларни и информативни текстови, као и садржај допунског избора, приликом осмишљавања наставних припрема за час (али и друге школске документације) могу тематски повезивати. Показаћемо да дигитални ресурси и употреба вештачке интелигенције приликом обраде дела издвојених аутора у великој мери могу олакшати међупредметно повезивање (са наставом историје, географије, грађанског васпитања, верском наставом, биологијом, ликовном и музичком културом, итд.) и тако унапредити како ширу рецепцију дела предвиђених програмом, тако и достизање прописаних исхода и образовних стандарда ученичких постигнућа.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

У истраживању полазимо од опште претпоставке да систематична примена дигиталних ресурса за учење и дигиталне хуманистике у настави српске књижевности, поготово постмодерне српске прозе, омогућава јасније сагледавање поетичких и наративних поступака, побољшава рецепцију књижевног текста и олакшава достизање предвиђених образовних исхода и развијање читалачких компетенција ученика у другом и трећем циклусу образовања и васпитања. Овиме се не претпоставља супериорност дигиталних ресурса за учење у наставном контексту, већ њихова комплементарност са традиционалним методама, нарочито у сусрету са сложеним поетикама попут српске постмодерне.

Поетичка обележја постмодерне српске прозе, која препознајемо у делима Данила Киша, Борислава Пекића, Милорада Павића, Давида Албахарија и Горана Петровића, као што су интертекстуалност, метафикционалност, фрагментарност и хетероглосија представљају крупан

изазов за традиционалну наставу књижевности. У том смислу износимо хипотезу према којој дигитални ресурси за учење омогућавају ново, можда јасније, функционалније и методички сврсисходније посредовање сложених постмодерних поетичких поступака у односу на наставу која се ослања искључиво на штампане уџбеничке и лектирне изворе. У вези са изнетом хипотезом стоји претпоставка да примена дигиталних наставних материјала у обради постмодерне српске прозе подстиче активну рецепцију и креирање знања, те доприноси развоју читалачке компетентности, интерпретативних способности и критичког мишљења ученика.

Дигитално наставно окружење такође, према нашем мишљењу, омогућава ефикасније и смисленије међупредметно повезивање наставе постмодерне српске прозе са другим наставним предметима, што доприноси успешнијем остваривању циљева савремене наставе и досезању образовних исхода.

Бројна постмодерна остварења по природи су протохипертекстови, тј. представљају претече савремене хипертекстуалности и хипермедијалности. Интертекстуална, метафикционална, фрагментарна и енциклопедична, постмодерна српска прозна остварења стога су посебно погодна за дигиталну репрезентацију, мапирање и аналитичку визуализацију. Стога претпостављамо да ће коришћење дигиталних ресурса за учење у наставном процесу подстаћи нелинеарне и вишеперспективне моделе читања и интерпретације постмодерне српске прозе, који кореспондирају са отвореном структуром текста и активном улогом читаоца у конструисању значења дела.

Примери употребе вештачке интелигенције у образовању попут отворених образовних ресурса Националног образовног портала, упућују на то да се дигитални ресурси за учење изразито сврсисходно могу употребити у наставном контексту. Педагошка и методичка вредност ових ресурса зависи од начина структурирања, усаглашености са програмима наставе и учења и примене у наставној пракси. Примена вештачке интелигенције у креирању припрема, планова, водича, приручника и слично, према нашем мишљењу, може значајно допринети унапређивању наставне праксе, под условом да је њена употреба педагошки утемељена и критички контролисана. Показаћемо да техничко-технолошка компетентност чини предуслов коришћења такве врсте ресурса у наставном процесу.

Циљ истраживања и очекивани резултати

Основни циљ истраживања јесте да се систематично и интердисциплинарно испитају могућности коришћења дигиталних ресурса и примене вештачке интелигенције у настави при обради изабраних дела из корпуса постмодерне српске прозе у другом и трећем циклусу образовања и васпитања.

Настојаћемо да анализирамо различите типове дигиталних ресурса за учење (отворени образовни ресурси, хипертекстуалне и мултимодалне репрезентације, ВИ – подржани модели) у наставном контексту, да критички одредимо опсег примене дигиталне хуманистике и вештачке интелигенције у настави књижевности.

Анализа ове врсте подразумева познавање поетичких и наративних одлика постмодерне српске прозе, понаособ дела Данила Киша, Борислава Пекића, Милорада Павића, Давида Албахарија и Горана Петровића, која су заступљена у програмима наставе и учења за 7. и 8. разред основне школе и 4. разред средње школе (гимназије). У том смислу, покушаћемо да идентификујемо и на прегледан начин систематизујемо кључна поетичка и наративна обележја постмодерне српске прозе (интертекстуалност, метафикционалност, фрагментарност, хетероглосија, енциклопедичност), која су постала нарочито актуелна у савременом дигиталном окружењу.

Употреба дигиталних ресурса за учење требало би, према очекиваним резултатима нашег истраживања, да подстакне активнију рецепцију књижевног текста и већу ученичку укљученост у наставни процес, развој читалачке писмености, интерпретативних способности и критичког мишљења ученика. Наше истраживање нарочито ће настојати да пружи увид у квалитет постојећих дигиталних ресурса у контексту наставе постмодерне српске прозе. Нимало занемарљиво, резултати истраживачког рада би требало да отворе простор за даља интердисциплинарна истраживања односа између књижевности, дигиталних медија и вештачке интелигенције.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Наше истраживање подразумева интердисциплинарно укрштање књижевнотеоријских, критичких и књижевноисторијских сазнања о постмодерној српској прози, методике наставе књижевности, теорије рецепције, дигиталне хуманистике и студија вештачке интелигенције. Докторска дисертација засниваће се на теоријском становишту да дигитални ресурси за учење и вештачка интелигенција представљају аналитички и епистемолошки релевантне алате за тумачење и наставну обраду сложених књижевних феномена.

Средишњи теоријски ослонац истраживања представља дигитална хуманистика, схваћена не као технолошки додатак хуманистичким дисциплинама, већ као епистемолошки и методолошки заокрет у начину на који се књижевни текст може анализирати, репрезентовати и концептуализовати. У том смислу, теоријски се ослањамо на концепте дигиталних образовних ресурса, отворених образовних садржаја, мултимодалности и интерактивних наставних окружења.

Неизоставно, истраживање се ослања на кључне теоријске поставке постмодернизма као књижевно-естетског и културног феномена, пре свега на радове аутора који постмодерну дефинишу кроз интертекстуалност и дијалогичност текста, метафикционалност и аутореклексивност наратива, фрагментарност, хетерогеност и енциклопедијски модел текста, проблематизацију истине, затим односа историје и наратије.

Ставићемо нагласак на интерактивни приступ књижевном тексту у наставном контексту. Ослонићемо се на увиде теоретичара рецепције да значење књижевног дела није унапред дато, већ се обликује у процесу читања и интерпретације, што је посебно релевантно за постмодерну прозу. Узећемо у обзир савремене методичке приступе који истичу активну улогу ученика, проблемско истраживање текста, дијалог, интерпретацију и критичко читање. Посебно је релевантан концепт развоја виших когнитивних способности, критичког мишљења и функционалне писмености, који се налази у основи савремених програмских садржаја и образовних исхода. Постмодерна проза даје изузетан подстицај за развој ових компетенција, али захтева адекватне методичке приступе и наставна средства.

Посебан сегмент теоријског оквира чини разматрање улоге вештачке интелигенције у образовном процесу. У овом истраживању ВИ се не третира као замена за наставника или ауторитет тумача, већ као когнитивна и дидактичка подршка настави. Теоријска полазишта савремених студија о ВИ у образовању указују на потенцијале вештачке интелигенције у персонализацији учења, подршци истраживачким активностима ученика, генерисању наставних материјала и питања различитих когнитивних нивоа, подстицању дијалога и критичког читања, свакако уз нужну меру опреза.

Истраживање се, такође, ослања и на теоријска полазишта интегративне и међупредметне наставе, која књижевни текст посматра у ширем културном, историјском и друштвеном контексту. Постмодерна проза, са својом отвореношћу ка различитим дискурсима

(историјском, филозофском, научном, религијском, уметничком), пружа изузетне могућности за повезивање наставе књижевности са другим наставним предметима.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Истраживачки корпус чине дела постмодерне српске прозе која су заступљена у програмима наставе и учења за други и трећи циклус образовања и васпитања, а то су „Прича о печуркама”, „Еолска харфа”, *Ноћ и магла* Д. Киша, *Хазарски речник* и *Роман као држава* М. Павића, *Мамац* Д. Албахарија; *Енциклопедија мртвих* Д. Киша, *Нови Јерусалим* Б. Пекића, *Ситничарница* „Код срећне руке” и *Опсада цркве Светог Спаса* Г. Петровића.

Други сегмент материјала обухвата дигиталне ресурсе за учење и интерпретацију књижевних феномена, као што су отворени образовни ресурси Националног образовног портала (текстуални, мултимодални и интерактивни материјали), дигиталне репрезентације књижевних текстова (хипертекстуалне или мултимедијалне форме), примери дигиталних алата који омогућавају визуализацију, мапирање и структурисање текста (нпр. мапе интертекста, модели наративних структура).

Посебан сегмент материјала чине изабрани ВИ алати који ће бити коришћени у аналитичке сврхе, и то за моделовање могућих интерпретативних праваца, за симулацију позиција читаоца или реципијента, за експликацију структурних и семантичких аспеката текста. Напомињемо да ће ВИ алати бити третирани као помоћни аналитички модели, који се критички преиспитују у односу на књижевнотеоријска сазнања и херменеутичке увиде. Извршићемо процену начина на који ВИ артикулише или поједностављује књижевне феномене, а у ширем смислу размотрити епистемолошке и херменеутичке импликације употребе ВИ у хуманистици.

Иако истраживање настоји да пружи свеобухватан теоријски и аналитички увид у могућности дигиталних ресурса и вештачке интелигенције у настави и проучавању постмодерне српске прозе, неопходно је указати на одређена методолошка ограничења која произилазе из саме природе предмета, изабраног корпуса и примењеног истраживачког приступа. Резултате нашег истраживања неће бити могуће уопштити у смеру мерења ефикасности предложених наставних приступа зато што се односе на теоријско артикулисање могућности дигиталних ресурса за учење и заступљеност стратегија дигиталне хуманистике у настави. С друге стране, иако је изабрани корпус репрезентативан за постмодерну српску прозу, он је ограничен само на она дела која су заступљена у програмима наставе и учења основног и средњег образовања.

Дигитални ресурси и алати вештачке интелигенције који се користе у истраживању бирају су на основу њихове аналитичке релевантности и доступности у конкретном истраживачком тренутку. С обзиром на брзи развој дигиталних технологија, анализа не може обухватити све постојеће или будуће алате, нити гарантовати њихову трајну применљивост. Анализа дигиталних ресурса Националног образовног портала, на пример, ограничена је доступношћу материјала и њиховим тренутним стањем у време истраживања. Како ће се дигитални садржаји употпуњавати, ажурирати и мењати, резултати анализе односе се на конкретан временски оквир и не могу се сматрати трајним вредновањем институционалних дигиталних платформи. Наведена методолошка ограничења не умањују валидност подузетог истраживања. Напротив, јасно дефинисање ограничења одабраног материјала схватамо као основ за даља истраживања, која се могу проширити у смеру различитих емпиријских, компаративних или интердисциплинарних приступа.

Оквирни план истраживања

Прилажемо прелиминарни нацрт тезе, који ће током истраживачког процеса несумњиво проћи кроз извесне измене:

I Уводни део истраживања

1. Предмет и сврха истраживања
2. Теоријске и методолошке основе
3. Истраживачка питања и хипотезе
4. Опис корпуса и материјала
5. Методолошка ограничења истраживања

II Теоријски и књижевноисторијски оквири постмодерне српске прозе

1. Постмодерна поетика у књижевној теорији
 - интертекстуалност
 - метафикционалност
 - фрагментарност
 - енциклопедичност
 - хетероглосија и полифонија
2. Постмодерна српска проза: преглед
 - Данило Киш
 - Борислав Пекић
 - Милорад Павић
 - Давид Албахари
 - Горан Петровић

III Теорија рецепције и активни читалац

1. Теорије рецепције и читалачког одговора
2. Отворено дело и постмодерна проза
3. Читање као процес конструкције значења
4. Протохипертекст, хипертекстуалност и хипермедијалност

IV Дигитална хуманистика у наставном контексту

1. Појам и развој дигиталне хуманистике
2. Дигитална хуманистика и књижевна анализа
3. Нелинеарно читање, хипертекст и мрежни модели
4. Дигитална репрезентација наратива
5. Дигитални ресурси за учење

V Вештачка интелигенција у наставном контексту

1. ВИ у контексту хуманистике: теоријски оквири
2. Етичке импликације примене ВИ у настави
3. Могућности и ограничења ВИ у интерпретацији текста
4. Методика наставе књижевности и ВИ

VI Дигитални ресурси за учење и ВИ у настави постмодерне српске прозе

1. Данило Киш
 - „Прича о печуркама”, „Еолска харфа”, *Ноћ и магла*, *Енциклопедија мртвих*
2. Милорад Павић
 - *Роман као држава*, *Хазарски речник*
3. Борислав Пекић
 - *Нови Јерусалим*

4. Давид Албахари

– *Мамац*

5. Горан Петровић

– *Ситничарница „Код срећне руке”, Опсада цркве Светог Спаса*

VII Институционални дигитални ресурси за учење

1. Национални образовни портал као дигитални ресурс за учење

2. Структура и концепција институционалних дигиталних ресурса за учење

3. Облици дигиталне интеракције са корисницима

4. Критичка анализа домета и ограничења дигиталних ресурса за учење

VIII Закључна разматрања

1. Сумирање кључних увида истраживања

2. Могући правци даљих истраживања

IX Прилози (по потреби)

– примери дигиталних визуализација

– ВИ-генерисане припреме наставника, сценарија за радионице, обуке, стручне скупове, и др.

Прелиминарни списак стручне литературе

Ћирилични извори:

1. Аврамовић, М. (2014). Књиге огледала: *Цинк и Мамац* Давида Албахарија, Књижевна историја, год. 46, бр. 153, 2014, стр. 525–546.
2. Алексић, Ј. (2013). *Опседнута прича: поетика романа Горана Петровића*, Београд: Службени гласник.
3. Анђелковић, М. (2019). Марко Недић: Савремена књижевност и нови медији. *Elektronsk@ KnjižEvnoST*, 2019. <http://e-knjizevnost.blogspot.com/>.
4. Бабић, Д. (2015). #tviterpriča: неколико теза о Твитер прози. *Поља* 60.491 (јануар-фебруар 2015): 107–110.
5. Бабић, Д. (2015). Колико речи стане у један бајт? Неколико примера интернет књижевности код нас. *Летопис Матице српске* 496. 3 (септембар 2015): 304–315.
6. Бајић, Љ. (2004). *Одабране наставне интерпретације*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2004.
7. Брборић, В. и Илић, В. (2024). Методички предмети и студентска пракса на србистичким катедрама, у: Универзитетски планови и програми србистике (ур. В. Брборић), *Зборник радова са Пете интеркатедарске србистичке конференције*, одржане у НОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу 21–23. јуна 2024. године, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања, стр. 103–122.
8. Владушић, С. (2010). *Опсада цркве Светог Спаса* и историографска метафикција, *Годишњак филозофског факултета у Новом Саду*, књига 35, свеска 2, 121–129.

9. Вранеш, Б. (2022). *Витезови модернизма: витешки идеал у српском и светском роману XX века*. Нови Сад: Академска књига.
10. Вранеш, Б. (2022). Српска мисао о књижевности у доба хипертекста. *Књижевна историја* 54/176 (2022): 361–381.
11. Вранеш, Б. (2025). Ране приче Горана Петровића у краљевачкој периодици, у: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 54/2, Београд, 2025, стр. 275–286.
12. Вранеш, Б. (2017). Седам типова читања књижевности у XXI веку. *Анали Филолошког факултета* 29.1 (2017): 279–289.
13. Вурдеља, М. (2025). Претраживање дигитализованих књижевних часописа као стваралачка активност у наставној обради епоха модерне и авангарде, у: *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 54/2, Београд, 2025, стр. 337–346.
14. Вурдеља, М. (2017). Тоталитет детињства у *Дјетињству 1902–1903* Мирослава Крлеже и *Башти*, *пепелу* Данила Киша, у: *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. 65, свеска 3, 2017, стр. 941–959.
15. Гордић Петковић, В. (2004). Авант-поп писмо. *Mons Aureus* 2.5/6 (2004): 119–125.
16. Гордић Петковић, В. (2015). Култура странице, култура екрана: читање у доба интернета. *Летопис Матице српске* год. 191, књ. 496, св. 3, септ. 2015, стр. 51–58.
17. *Градац*, год. 13–14, бр. 76–77. Београд, 1987. Темат о стваралаштву Данила Киша.
18. Делић, Ј. (2004). *Кроз прозу Данила Киша: ка поетици Кишове прозе II*. Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.
19. Делић, Ј. (1995). *Књижевни погледи Данила Киша: ка поетици Кишове прозе*. Београд: Просвета.
20. Ђурић, М. (2018). Могућности приручника за интернет и књижевност у настави. Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура. *Зборник радова*. Ур. Љиљана Бајић, Јелена Гинић, Наташа Станковић Шошо. Београд: Филолошки факултет, Универзитет у Београду.
21. Живановић, Б. (2015). Твитер проза као ехо усменог приповедања. *Поља* 60.491 (јануар-фебруар 2015): 89–96.
22. С. Рогић (ур.), С. Дамјанов (прир.). (2010). *Павићеви палимпсести*, Бајина Башта: Фондација Рачанска баштина, 139–154.
23. Јерков, А. (1993). Оквир, рам, пукотина. Иманентна поетика романа Данила Киша. *Библиографски вјесник* 22.2–3 (1993): 61–85.
24. Јоцић, М. (2015). Вејст бокс [waste books]: хипертекст у контексту културног памћења у роману *Ми, избрисани* Слободана Владушића. *Дигитална хуманистика*, Књ. 2. Ур. Александра Вранеш, Љиљана Марковић. Београд: Филолошки факултет, 239–258.

25. Јоцић, М. (2015). Отисци на дигиталном мору: осврт на историју интернета и поетику веб-стваралаштва. *Летопис Матице српске* 496. 3 (септембар 2015): 235–244. Web. 12. 10. 2025.
26. *Књижевно стваралаштво Горана Петровића: радови са научног скупа Књижевно стваралаштво Горана Петровића, одржаног 7. и 8. јула 2019. године у Андрићграду* (2020), М. Ковачевић (ур.), Андрићград: Андрићев институт, 79–101.
27. Мркаљ, З. *Наставно проучавање народних приповедака и предања*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.
28. Недић, М. (2018). *Трајно и пролазно: критике и есеји о српској књижевности и култури*. Лесковац: Задужбина Николај Тимченко.
29. Николић, М. (1999) *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1999.
30. Николић, Ч. (2016). Унутрашње путовање ка радикалној другости: Музика у филмовима Дејвида Линча и *Роман о Лондону* Милоша Црњанског. *Наслеђе*, 33, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 223–235.
31. Николић, Ч. (2019). Ахилова тетива у *Роману о Лондону* Милоша Црњанског, Крагујевац: *Наслеђе*, бр. 43, Крагујевац, 111–141.
32. Павић, М. (1996). *Хазарски речник: роман-лексикон у 100 000 речи*. Београд: Драганић.
33. Павић, М. (1998). *Стаклени пуж: претпразничка повест*. Пројекат Растко <http://www.rastko.rs/knjizevnost/pavic/puz/index.html> 20. 10. 2020.
34. Павић, М. (1999). *Кутија за писање*. Београд: Дерета.
35. Павић, М. (2000). *Звездани плашт: астролошки водич за неупућене*. Београд: Дерета.
36. Павић, М. (2000). Звездани плашт: Бик и Вага: разрешујуће поглавље из романа. Пројекат Растко, 2000. https://www.rastko.rs/knjizevnost/pavic/bikivaga/index_c.html 20. 10. 2025.
37. Павић, М. (2005). *Роман као држава и други огледи*. Београд: Плато.
38. Павић, М. (2009). *Вештачки младеж: три кратка нелинеарна романа о љубави*. Нови Сад: Матица српска.
39. Павић, М. (2012). Вишња са златном коштицом: дигитално поглавље из романа *Кутија за писање*. Khazars.com, 2012. <http://khazars.com/visnjasazlatnomkosticom> 20.10.2025.
40. Палавестра, П. (1988). Павићеви романи опсене и прерушавања, Београд: *Књижевност* 11, 1743–1754.
41. Пантић, М. (2002). *Киш*. Београд: Филип Вишњић.
42. Петровић, Г. (2006). *Разлике*. Београд: Политика; Народна књига.
43. Петровић, Г. *Све што знам о времену*. Београд: Народна књига - Алфа, 2003.

44. Петровић, Г. (1997). *Опсада цркве Светог Спаса*, Београд: Народна књига; Алфа.
45. Петровић, Г. (2000). *Ситничарница „Код срећне руке”*. Београд: Народна књига; Алфа.
46. Пијановић, П. (1992). *Проза Данила Киша*. Приштина: Јединство; Горњи Милановац: Дечје новине; Подгорица: Октоих.
47. *Поетика Борислава Пекића: преплитање жанрова*. (2009). Београд: Службени гласник: Институт за књижевност и уметност, 2009.
48. Радојчић, С. (2018). Текст и хипертекст. *Летопис Матице српске* 501.4 (април 2018): 424–436. Web. 12. 10. 2025.
49. Радуловић, Н. (2012). Између игре и иницијације: Павић и наслеђе европског езотеризма, Нови Сад: *Зборник Матице српске за књижевност и језик* 60/2, 437–459.
50. Рибникар, В. (2006). Историја и траума у романима Давида Албахарија, у: *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. 54, св. 3, 613–641.
51. Родић, П. (2010). *Теорија и уметност у доба нових медија: основе за поливалентно/контекстуално тумачење блискости и утицаја хипертекстуалности на музику, филм, позориште, фотографију, моду и ликовну уметност*. Докторска дисертација. Универзитет уметности у Београду.
52. Родић, П. (2015). Наративни аспекти хипертекста. *Култура* 149 (2015): 205–225. Web. 11. 10. 2025.
53. Станковић Шошо, Н. и Илић, В. (2020). Настава методике српског језика и књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду, у: *Положај словенских језика, књижевности и култура на универзитетима у свету*, Округли сто комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, Београд: Филолошки факултет, стр. 134–168.
54. Тартаља, И. (1979). *Приповедачева естетика*. Београд: Нолит.
55. Татаренко, А. (2013). *Поетика форме у прози српског постмодернизма*. Београд: Службени гласник.
56. Тропин, Т. (2015). Фановска проза и интернет: нови видови старих прича. *Летопис Матице српске* 496. 3 (септембар 2015): 292–303. Web. 12. 10. 2025.
57. Џацић, П. (1976). *Шум времена: Данило Киш, Пешчаник. Из дана у дан II*. Београд: Издавачко предузеће Рад.

Латинични извори:

1. Aarseth, E. J. (1997). *Cybertext: Perspectives on Ergodic Literature*. Baltimore and London. The Johns Hopkins University Press.
2. Albahari, D. (1996). *Mamac*. Београд: Narodna knjiga.

3. Allison, S., Heuser, R., Jockers, M., Moretti, F., Witmore, M. (2011). Quantitative Formalism: an Experiment. *Literary Lab: Pamphlet*, 1, 1–26. [on-line].
4. Bahtin, M. (1989). *O romanu*. Beograd: Nolit.
5. Baudrillard, J. (1994). *Simulacra and Simulation*. University of Michigan Press.
6. Beer, D. (2019). *The Data Gaze: Capitalism, Power and Perception*. Sage.
7. Berry, D. M. (2012). *Understanding Digital Humanities*. Palgrave Macmillan.
8. Blumenberg, H. (2004). *Legitimnost novog veka*. Novi Sad; Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
9. Bošković, D. (2004). *Islednik, svedok, priča: istražni postupci u Pešcaniku i Grobnici za Borisa Davidovića Danila Kiša*. Beograd: Plato.
10. Bošković, D. (2008). *Tekstualno (ne)svesno Grobnice za Borisa Davidovića*. Beograd: Službeni glasnik.
11. Breeze, M. (2018). Virtual Reality Literature: Examples and Potentials. *The Writing Platform*, <http://thewritingplatform.com/2018/07/virtual-reality-literature-examples-potentials/>.
12. Broussard, M. (2018). *Artificial Unintelligence: How Computers Misunderstand the World*. MIT Press.
13. Burdick, A., Drucker, J., Lunenfeld, P., Presner, T., & Schnapp, J. (2012). *Digital Humanities*. MIT Press.
14. Castells, M. (2000). *Uspon umreženog društva*, Zagreb: Golden marketing.
15. Crawford, K. (2021). *Atlas of AI: Power, Politics, and the Planetary Costs of Artificial Intelligence*. Yale University Press.
16. Damrosch, D. (2003). *What is World Literature?* Princeton and Oxford: Princeton University Press.
17. Danto, A. C. (1997). *After the End of Art: Contemporary Art and the Pale of History*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
18. Eagleton, T. (2003). *After Theory*. Basic Books.
19. Eco, U. (1989). *The Open Work*. Harvard University Press.
20. Eko, U. (1995). *Granice tumačenja*. Paideia.
21. European Commission. (2020). Digital Education Action Plan 2021–2027. European Commission.
22. Floridi, L. (2014). *The Fourth Revolution: How the Infosphere is Reshaping Human Reality*. Oxford University Press.
23. Fuko, M. (1971). *Riječi i stvari*. Beograd: Nolit.
24. Fullan, M. & Langworthy, M. (2014). *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. Pearson.

25. Garrison, D. R. & Vaughan, N. D. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. Jossey-Bass.
26. Gold, M. K. (Ed.). (2012). *Debates in the Digital Humanities*. University of Minnesota Press.
27. Gordić Petković, V. (2012). Nova hipertekstualnost u književnosti: čitanje, vrednovanje, obrazovanje. *Kultura* 135, str. 102-113.
28. Gordić-Petković, V. (2004). *Virtuelna književnost*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
29. Hattie, J. (2025). *Visible learning: The sequel. A Synthesis of Over 2,100 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
30. Hayles, N. K. (1999). *How We Became Posthuman: Virtual Bodies in Cybernetics, Literature, and Informatics*. University of Chicago Press.
31. Hayles, N. K. (2012). *How We Think: Digital Media and Contemporary Technogenesis*. University of Chicago Press.
32. Hepp, P., Hinostroza, J. E., Laval, E. & Rehbein, L. (2004). *Technology in schools: Education, ICT and the knowledge society*. World Bank.
33. Holmes, W., Bialik, M. & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.
34. Hačion, L. (1996). *Poetika postmodernizma: istorija, teorija, fikcija*. Novi Sad: Svetovi.
35. Jerkov, A. (1991). *Od modernizma do postmoderne: pripovedač i poetika, priča i smrt*. Priština: Jedinstvo; Gornji Milanovac: Dečje novine.
36. Jockers, M. L. (2013). *Macroanalysis: Digital Methods and Literary History*. University of Illinois Press.
37. Kermode, F. (2000). *The Sense of an Ending*. Oxford University Press.
38. Kirschenbaum, M. G. (2016). *Track Changes: A Literary History of Word Processing*. Harvard University Press.
39. Kiš, D. (1983). *Enciklopedija mrtvih*. Beograd: Prosveta.
40. Kiš, D. (2005). *Rani jadi*. Beograd: Prosveta.
41. Kiš, D. (2006). *Noć i magla*. Beograd: Prosveta.
42. Kiš, D. (2007). *Gorki talog iskustva*. Beograd: Prosveta.
43. Kiš, D. (2006). *Skladište*. Beograd: Prosveta.
44. Kiš, D. (2007). *Varia*. Beograd: Prosveta.
45. Kiš, D. (2007). *Život, literatura*. Beograd: Prosveta.
46. Konstantinović, R. (1969). *Filosofija palanke. Treći program 2*, str. 251–521.
47. Kozma, R. B. (2003). Technology and classroom practices: An international study. *Journal of Research on Technology in Education*, 36 (1), 1–14.

48. Landow, G. P. (1992). *Hypertext: the Convergence of Contemporary Critical Theory and Technology*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press.
49. Laurillard, D. (2012). *Teaching as a design science: Building pedagogical patterns for learning and technology*. Routledge.
50. Liotar, Ž. F. (1988). *Postmoderno stanje*. Novi Sad: Bratstvo-Jedinstvo.
51. Luckin, R. (2018). *Machine learning and human intelligence: The future of education for the 21st century*. UCL Institute of Education Press.
52. Mangen, A., & van der Weel, A. (2016). The evolution of reading in the age of digitisation: An integrative framework for reading research. *Literacy*, 50 (3), 116–124.
53. Manovich, L. (2013). *Software Takes Command*. Bloomsbury Academic.
54. Manović, L. (2001). *Metamediji: izbor tekstova*. Priredio Dejan Sretenović. Beograd: Centar za savremenu umetnosti.
55. McHale, B. (1987). *Postmodernist fiction*. Routledge.
56. Mevorah, V. (2015). *Internet i umetnost na prostoru Srbije 1996–2013: odlike umetničkih diskursa na polju Interneta u Srbiji*. Doktorska disertacija. Univerzitet umetnosti u Beogradu.
57. Milošević, N. (1978). *Zidanica na pesku*. Beograd: Slovo ljubve.
58. Mishra, P. & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
59. Moretti, F. (2013). *Distant Reading*. London: Verso.
60. Murray, J. H. (2017). *Hamlet on the Holodeck: The Future of Narrative in Cyberspace*. MIT Press.
61. OECD. (2021). *21st-Century Readers: Developing literacy skills in a digital world*. OECD Publishing.
62. OECD. (2021). *AI and the Future of Skills: Capabilities and Assessments*. OECD Publishing.
63. Pekić, B. (1991). *Novi Jerusalim: gotska hronika*, Beograd: Prosveta.
64. *Postmoderna: nova epoha ili zabluda?* Zagreb: Naprijed, 1988
65. Pressman, J. (2014). *Digital Modernism: Making It New in New Media*. Oxford et al.: Oxford University Press.
66. Radin-Sabadoš, M. (2006). Fenomeni hiperteksta i mreže u okvirima postmoderne kritičke teorije. *Philologia* 4.4 (2006): 157–164.
67. Radojčić, S. (2009). Srpska književna blogosfera. *Kultura* 124: 61–68.
68. Sedgwick, E. K. (2003). *Touching Feeling: Affect, Pedagogy, Performativity*. Durham, NC: Duke University Press.
69. Selwyn, N. (2012). *Education and technology: Key issues and debates*. Continuum International Publishing Group.
70. Sloterdijk, P. (2008). *Kritika ciničnoga uma*. Podgorica: CID.

71. Schreibman, S., Siemens, R., & Unsworth, J. (Eds.). (2015). *A New Companion to Digital Humanities*. Wiley.
72. Tišma, A. (1998). Web.art's Nature. Translated by Gordana Perc. Andrej Tisma's Website, 1998. <http://www.atisma.com/index.html> 15. 10. 2025.
73. Tišma, A. (2009). Elektronska umetnost i Internet (1). Signalizam: manifesti, studije, eseji, prikazi, 2009. <http://signalism1.blogspot.com/2009/08/elektronska-umetnost-i-internet-1.html> 15.10.2025.
74. Tomašević, B. (2006). Hiljadu ravni: transverzalni um, nelinearno pisanje, književni hipertekst i kraj Gutenbergove galaksije. *Polja* 51.441 (2006): 48–56.
75. Ulnicane, I. (2024). Intersectionality in Artificial Intelligence: Framing Concerns and Recommendations for Action. *Social Inclusion* 12.
76. Underwood, T. (2019). *Distant Horizons: Digital Evidence and Literary Change*. University of Chicago Press.
77. UNESCO. (2021). AI and Education: Guidance for policymakers. UNESCO.
78. UNESCO. (2023). Guidelines for generative AI in education and research. UNESCO.
79. UNICEF. (2022). Digital learning for every child: Closing the gaps for an inclusive and prosperous future. UNICEF.
80. Vatimo, Đ. (1991). *Kraj moderne*. Novi Sad: Bratstvo-Jedinstvo.
81. Voogt, J. & Knezek, G. (Eds.). (2008). *The International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*. Springer.
82. Wolfe, C. (2009). *What is Posthumanism?* Minneapolis, London: University of Minnesota Press.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Иван Савић

Број досијеа:
2018/30045

Радни наслов теме докторске дисертације

Постмодерна српска проза у наставном контексту: дигитални ресурси за учење

Биографија кандидата

Иван Савић је рођен у Чачку 25. 5. 1977. године. Академске студије (српска књижевност и језик са општом књижевношћу) завршио је на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Дипломски рад под насловом „Погледи Лазе Костића на песништво Јована Јовановића Змаја у *Књизи о Змају*” одбранио је са највишом оценом 2008. године пред комисијом коју су чинили проф. др Мило Ломпар и проф. др Зорица Несторовић. Докторске академске студије уписао је на истом факултету 2018. године (модул Култура), положивши све испите са просечном оценом 10,00. Од 2023. године је алумни Калифорнијског државног универзитета (САД).

У Заводу за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије је обављао функције саветника координатора за српски језик и књижевност (2018-2019), руководиоца Сектора за стручно усавршавање и напредовање запослених у образовању (2019-2021) и руководиоца Центра за професионални развој запослених у образовању (2021-2022). Сада у Заводу за унапређивање образовања и васпитања Републике Србије ради на месту помоћника директора. Као наставник српског језика и књижевности, радио је у више београдских школа (ОШ Франце Прешерн, ОШ Вук Караџић, ЕТШ Стари град).

Координација и вођење стручних тимова:

- Координатор стручних тимова за обуке наставника информатичких предмета
- Координатор обука наставника 6. и 7. разреда основне школе и 1. разреда средње школе за наставу информатике (2018)
- Координатор пројекта Дигитална учионица – дигитално компетентан наставник

- Коаутор онлајн обуке *Дигитална учионица / дигитално компетентан наставник*
- Координатор програма Дигитална подршка наставној пракси за унапређивање ИКТ у настави (2020)
- Координатор Националног образовног портала (2019–2025)
- Руководилац пројекта Успостављање портала за стручно усавршавање наставника (сарадња ЗУОВ–УНИЦЕФ, 2019–2025)
- Координатор стручног тима за дигиталну подршку наставницима (сарадња са УНИЦЕФ-ом, 2020–2025)

Чланства у радним групама:

- Радна група за развој програма стручног усавршавања наставника за примену исходно оријентисаних програма (2018)
- Радна група за пројекат 2000 дигиталних учионица (2018–2025)
- Радна група за увођење система финансијског управљања и контроле
- Радна група за израду Стратегије управљања ризицима (2018–2020)
- Радна група за израду Стратегије образовања 2020–2027

Коауторство, координација и обуке:

- Имплементатор и тренер програма обука наставника за исходно оријентисано учење (1. и 5. разред ОШ, 1. разред СШ)
- Коаутор ревидираног Оквира дигиталних компетенција наставника (2019)
- Коаутор програма обуке Лидерске вештине (2019)

Представљање институције:

- Члан комисије за избор наставника који се упућују у иностранство ради извођења наставе на српском језику
- Члан радне групе за израду програма обуке за полагање испита за лиценцу директора образовних установа
- Члан Управног одбора Савета Европе – *Horizontal Facility for Western Balkans and Türkiye*

Учешће у пројектима:

- Пројекат Министарства просвете: Финансијска писменост – стручни сарадник
- Учествовао у креирању и реализацији SBS TOT обука за наставнике и руководиоце програма (2018)
- Члан радне групе за обуке наставника у оквиру програма *Године узлета* (2019–2024)

Међународни програми и студијске посете:

- *School for the 21st Century*, Брисел (2019)
- Међународна школа за студије Холокауста, Јад Вашем, Јерусалим (2019)
- EUROSKILLS и пројектни састанци, Грац (2021)

- Светски образовни форум, Лондон (2022)
- *Education – Smart Solutions*, Талин (2022)
- Yad Vashem Partner Forum, Јерусалим (2023)
- *Quality Education for All* – студијска посета Северној Ирској и Републици Ирској (2023)
- Нови УНЕСКО оквир за образовање у култури и уметности, Антверпен (2024)
- Centropa Summer Academy, Берлин (2024)
- SUSI Alumni Workshop, San Jose (2025)

Списак објављених научних и стручних радова кандидата
--

1. Савић, И., Шијаковић, Т. (2022). Почетне перцепције наставника о квалитету дигиталних уџбеника у Србији. [Учење и настава - ISSN 2466-2801](#) (Год. 8, бр. 1, 2022, стр. 57-74).
2. Минић Алексић, Д., Савић И. (2020). Оснаживање дигиталних компетенција наставника. [Учење и настава - ISSN 2466-2801](#) (God. 6, br. 2, 2020, str. 323-340).
3. Савић, И. (2018). Уметност (не) разазнаје пол: интимни простор. [Узданица: педагошко-књижевни часопис. - ISSN 1451-673X](#) (Год. 15, бр. 1, 2018, стр. 45-54).

На основу чланова 46 и 76 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, чланова 33 и 35 Закона о високом образовању, и члана 2 Правилника о Већу докторских студија Филолошког факултета, Веће докторских студија Филолошког факултета на II редовној (електронској) седници одржаној од 15. до 17. децембра 2025. године, донело је

О Д Л У К У

I

Даје се сагласност на пријаву теме, предлог чланова комисије, као и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације коју је поднео Иван Савић, бр. досијеа 2018/30045.

II

Одлуку о сагласности на пријаву теме, предлог чланова комисије и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације доставити Наставно-научном већу Филолошког факултета на усвајање.

Председник Већа докторских студија
Филолошког факултета

Проф. др Веран Станојевић

Доставити:

- Наставно-научном већу,
- Председнику Већа докторских студија,
- Центру за докторске студије,
- Архиви.